

NR 6 : 186 | ROK 35
LISTOPAD-GRUDZIEŃ 2017
ISSN 0209-1348 4 ZŁ (W TYM 8% VAT)

EVANGELIZARE PAUPERIBUS MISIT ME

TEMAT NUMERU
Niezastąpieni
s. 16

MŁODZI I MISJE
**Rowerem przez
Iodowce** s. 64

dodatek dla
najmłodszych

misyjne drogi

www.misyjne.pl

MISJONARZ
WŚRÓD
STARSZYCH

nr indeksu 400637

ISSN 0209-1348
9 770209 134707

EDYTORIAL: Nauczyciele życia

MARCIN WRZOS OMI

Misyjne Drogi, misyjne.pl,
Poznań

Pod koniec września spędziłem cztery dni w Kołobrzegu. Trafiłem na piękną pogodę. Było słonecznie, a na drzewach pojawiały się jesienne kolory. Opadały pierwsze liście i kasztany. Jednak chyba najbardziej przykuwały moją uwagę osoby starsze. Było ich bardzo wiele. Niektórzy skorzystali z posezonowej obniżki cen, a inni podreperowali zdrowie w sanatoriach. Wypełniali plaże, parki, smażalnie ryb, kawiarnie. Bawili się na fajkach i dansingach. Poruszające były obrazy staruszków trzymających się za ręce w parku czy mężów, którzy pchali w wózkach swoje żony, a czasem odwrotnie. Byli piękni w tym przeżywaniu jesieni życia. Bardzo piękni.

W aktualnym wydaniu „Misyjnych Drog” skupiamy się na osobach starszych w krajach misyjnych, bo przecież także ich spotykają misjonarze. Często się o nich nie wspomina, a to oni przekazują wiarę, historię, tradycję rodzin i plemion. Uczą, jak przeżyć w trudnych warunkach. Dają aprobatę działaniom młodszych, a w wypadku braku księdza często przewodzą miejscowemu Kościołowi. Przeżywają starość jako przygotowanie do spotkania z Bogiem. Choroby i inne krzyże uszlachetniają ich, a oni są szansą na uszlachetnienie, przez poświęcaną im uwagę, najbliższych. Zapraszamy na misyjne drogi starszych ludzi w Etiopii, Peru, Arktyce, na Madagaskarze, Papui Nowej Gwinei i Kubie.

Szczególnie w listopadzie pamiętajmy w modlitwach i życzeniach o ludziach starszych. Pamiętajmy też o zmarłych – tych najbliższych, ale i misjonarzach. To konkretny wyraz naszej wdzięczności i chrześcijańskiej troski.

wrzos@misyjnedrogi.pl

Komentarz misyjny

DR HAB. TOMASZ SZYSZKA SVD

Prezes Stowarzyszenia
Misjologów Polskich

Nie jest czymś osobliwym ani nadzwyczajnym fakt, że realnymi uczestnikami życia kościelnego, w tym dzieła misyjnego, są osoby w bardzo zróżnicowanym wieku. Tym samym Kościół we wszystkich wymiarach jest współtworzony w mocy Ducha Świętego przez osoby starsze z bardzo bogatym doświadczeniem życiowym, jak również przez osoby młodsze, a nawet bardzo młode, które wnoszą przede wszystkim entuzjazm. Znaczenie i rolę starszych misjonarzy bardzo wyraziście odczuwają misjonarze młodzi. Okazuje się bowiem, że podejmując się pracy misyjnej w nowym środowisku społeczno-kulturowym, nie wystarczy wiedza książkowa czy też serce przepełnione gorliwością i dobrą wolą głoszenia Ewangelii, dawanie świadectwa itd. Bardzo ważnym elementem jest gromadzone latami doświadczenie misyjne, czyli mądrość życiowa, którą zdobyli starsi misjonarze. Ich doświadczenie życiowe jest czymś o wiele większym niż zwykła wiedza.

DLATEGO WIELOWIEKOWA TRADYCJA KOŚCIOŁA POWSZECHNEGO, W TYM RÓWNIEŻ KOŚCIOŁA MISYJNEGO NA WSZYSTKICH KONTYNETACH, W ŻADEN SPOSÓB NIE NEGUJE ZNACZENIA OSÓB MŁODYCH, ALE DOWARTOŚCIOWUJE ZNACZENIE OSÓB STARSZYCH, KTÓRE SĄ DEPOZYTARIUSZAMI WIEDZY I DOŚWIADCZENIA ŻYCIOWEGO. ODGRYWAJĄ ONE WIELKĄ ROLĘ WE WSPÓLNOTACH LOKALNYCH KOŚCIOŁA. Wynika z tego, że wyzwaniem dla osób młodszych jest (powinna być) gotowość do akceptowania i korzystania z doświadczeń innych. Natomiast na osobach starszych spoczywa obowiązek umiejętnego dzielenia się swoim doświadczeniem. Tak jest od czasów apostołskich i nic nie stoi na przeszkodzie, aby tę tradycję mądrze kulturować.

Nigdy nie
zestarzeje się
serce, które
kocha.

SOKRATES

misyjne.pl

13

ŁUKASZ TADYSZAK

32

ANDRZEJ DANILEWICZ SVD

zdjęcie na okładce
jpeter2/pixabay.com Lic. CCo

- 7 **WIADOMOŚCI Z ŻYCIA KOŚCIOŁA**
EMMANUEL Z KOLUMBII
Maciej Kluczka
- 13 **RAPORT MISYJNY. Kodeń nad Bugiem**
HISTORIA PEWNEGO OBRAZU
Paweł Zajac OMI
- 16 **TEMAT NUMERU. Misjonarze wśród starszych**
NIEZASTĄPIENI
Starsi przekazują wiarę, historię, tradycje
Grzegorz Krzyżostaniak OMI
- 21 **CZŁOWIEK WRACAJĄCY DO STWÓRCY**
Śmierć jako czas powrotu do Boga
Wojciech Popielewski OMI
- 23 **KŁOSY Z LODOWYCH PÓL**
Misjonarze Arktyki
Bogdan Osiecki OMI
- 26 **TOWARZYSZYĆ SENIOROM**
Szacunek do seniorów w Boliwii
Andrzej Borowiec SDB
- 29 **NIE TYLKO DZIADKOWIE**
Starszyzna Madagaskaru
Krzysztof Koślik OMI
- 32 **COCA-COLA W PAPUASKIM BUSZU**
Papua nieustannie zaskakuje
Robert Ablewicz MSF
- 34 **OPOWIADAJĄ, JAK ŻYĆ**
Moc błogosławieństwa starszych w Etiopii
Magdalena Plekan
- 36 **W PUŁAPCE SYSTEMU**
Szybko starzejąca się Kuba
ks. Witold Lesner
- 38 **POCZTÓWKA MISYJNA**
- 40 **ROZMOWY W DRODZE**
AFRYKA SIĘ ZMIENIA
Z bp. Eugeniuszem Juretzko OMI
rozmawia Aleksander Barszczewski
- 42 **NAJBARDZIEJ CIESZY ZMIANA**
Z s. Rosaliną Orellaną Acostą HFPC
rozmawia br. Efraim Krzysztof Rogula OFM
- 44 **WIADOMOŚCI MISYJNE**
SERWIS INFORMACYJNY ZE ŚWIATA I KRAJU
- 48 **PRZEŚLADOWANIA CHRZEŚCIJAN. Chiny**
BÓG DAJE NAM MOCNĄ WIARĘ
Codziennosc chrześcijan w Chinach
ks. Rafał Cyfka
- 50 **NA GRANICY KULTUR I RELIGII**
JESIEŃ ŻYCIA
Opieka nad starszymi na świecie
Magdalena Rzym
- 52 **PRZEMAWIA CISZĄ**
Liturgia trydencka
Jan Kiernicki
- 54 **LISTY MISJONARZY**
- 60 **REPORTAŻ MISYJNY. Patagonia**
KRAINA RODEM Z WESTERNÓW
ks. Artur Schodziński
- 64 **MŁODZI I MISJE**
ROWEREM PRZEZ LODOWCE
Wyprawa z NINIWA Team
Katarzyna Wasilewska
- 66 **PRZYJACIELE MISJI JAK TEN CZAS LECI**
Marian Lis OMI
- 71 **KUCHNIA Z MISJĄ**
PIEROGI Z RYDZAMI I RUMEM
Wojciech Modest Amaro
- 74 **FELIETON Z MISJĄ**

WARSZAWA

Polscy piłkarze jadą na mundial

Polska wygrała z Czarnogorą 4:2 (2:0) w ostatnim meczu eliminacji piłkarskich mistrzostw świata, który odbył się 8 października na PGE Narodowym w Warszawie i po raz pierwszy od 2006 r. weźmie udział w mundialu.

Dla biało-czerwonych trafili Krzysztof Mączyński, Kamil Grosicki i Robert Lewandowski oraz po samobójczym strzale Filip Stojkovic. Bramki dla Czarnogóry zdobyli Stefan Mugosa i Žarko Tomasevic. Przed ostatnią kolejką eliminacji piłkarze Adama Nawałki byli w bardzo korzystnej sytuacji. Biało-czerwonym do awansu wystarczył remis. Mogli zająć pierwsze miejsce nawet w razie porażki, ale pod warunkiem, że Duńczycy w tym samym czasie nie zdobyliby trzech punktów u siebie z Rumunami. Spotkanie na PGE Narodowym tradycyjnie obejrzał komplet widzów. Biletów na mecz nie było już od dawna. Na trybunach zasiedli m.in. prezydent RP Andrzej Duda, minister sportu i turystyki Witold Bańka oraz szef Międzynarodowej Federacji Piłkarskiej (FIFA) Gianni Infantino.

Piłkarze Czarnogóry, którzy mieli już tylko teoretyczne szanse na zajęcie dru-

BARTŁOMIEJ ZBOROWSKI/PAP

giego miejsca w grupie, zegrali mocno osłabieni, choć wynik w pewnym momencie meczu był zagrożony. Z powodu żółtych kartek pauzowali Stefan Savic i Marko Vesovic, a kontuzję leczy lider zespołu Stevan Jovetic. Na ławce rezerwowych pozostali m.in. Marko Simic i Adam Marusic.

Po meczu kibice zaczęli świętować. Organizatorzy przygotowali fajerwerki, konfetti, z głośników rozległa się m.in. „Kalinka”, a na telebimie przypomniana-

na wszystkie bramki Polaków z kwalifikacji. Kibicom za wsparcie podziękował przez mikrofon kapitan drużyny Robert Lewandowski. Dla biało-czerwonych to ósmy awans do mistrzostw świata, a pierwszy od czasu mundialu 2006 w Niemczech, pod ręką trenera Pawła Janasa.

Na zdjęciu: Piłkarze cieszący się z awansu po wygranym meczu z reprezentacją Czarnogóry

PAP

komentuje **MARCIN SZWARC OMI**

PRENUMERATA

Drodzy Czytelnicy, jak co roku zachęcamy Was do przedłużenia prenumeraty „Misyjnych Dróg”. Jesteśmy wdzięczni, że jesteście z nami, że możemy towarzyszyć Wam co dwa miesiące. „Misyjne Drogi”, to współczesne czasopismo i portal internetowy, nie tylko informujące o misjach, ale i zapraszające do współpracy na ich rzecz. Jesteśmy dla Was i dzięki Wam.

Koszt prenumeraty rocznej to jedynie 30 PLN.

Jednocześnie dziękujemy za dodatkowo składane i cenne ofiary, które pozwalają nam skuteczniej pracować na rzecz misji.

Chcesz przeczytać więcej?

Zamów prenumeratę, aby otrzymać dostęp do pełnej zawartości czytelnicy.